

opusdei.org

Conèixer-lo i conèixer-te (V): Com ens parla Déu

El llenguatge de l'oració és misteriós: no el podem controlar, però, a poc a poc, experimentem que canvia el nostre cor.

22/05/2020

Territori de Perea, a l'est del Jordà, a l'actual Jordània. Al cim d'un turó elevat mil cent metres sobre el mar Mort s'alça, imponent, la fortalesa de Maqueronte. Allà, Herodes Antipes

ha empresonat Joan Baptista (cf. *Mc* 6, 17).^[1] La masmorra, freda i humida, està excavada a la roca. Tot és fosc. Regna el silenci. Un pensament turmenta Joan: el temps passa i Jesús no es manifesta amb la claredat que ell esperava. Ha tingut notícia de les seves obres (cf. *Mt* 11, 2), però no sembla parlar de si mateix com el Messies. I quan li pregunten directament, calla. És possible que Joan s'hagi equivocat? Però ell ho va veure clarament! Va veure l'Esperit baixar del cel com un colom i posar-se sobre seu! (cf. *Jn* 1, 32). De manera que, intranquil, envia uns deixebles perquè preguntin al Mestre: «Ets tu el qui ha de venir, o n'hem d'esperar un altre?» (*Mt* 11, 3).

Jesús respon de manera inesperada. En lloc de donar una resposta directa, dirigeix l'atenció cap a les seves obres: «Els cecs hi veuen, els coixos caminen, els leprosos queden purs, els sords hi senten, els morts

ressusciten, els pobres reben l'anunci de la bona nova». Una resposta una mica incerta, però prou clara per a qui conegui els signes que les antigues profecies de la Sagrada Escripura havien anunciat com a propis del Messies i del seu Regne: «Que visquin els teus morts, Senyor, que ressuscitin les seves despulles!» (*Is 26, 19*); o «llavors es desclouran els ulls dels cecs, i les orelles dels sords s'obriran» (*Is 35, 5*). Per això el Senyor, animant Joan a confiar, conclou: «I feliç aquell qui no em rebutjarà» (*Mt 11, 6*).

En aquesta escena podem reconèixer la situació de l'home que, de manera similar a Joan, creu que no escolta Déu en l'oració. És llavors quan Jesús convida a canviar de perspectiva: abandonar la cerca de certeses humanes i entrar en aquest joc misteriós en què el Senyor parla a través de les seves obres i de la Sagrada Escripura. En aquelles

paraules finals —«feliç aquell qui no em rebutjarà»— descobrim una crida a perseverar amb fe en l'oració, tot i que de vegades Déu no ens respongui com esperem.

Gestos que poden trencar el *silenci*

Sovint, qui comença a pregar s'ha d'enfrontar al *silenci* aparent de Déu: “Jo li parlo, li explico les meves coses, li pregunto què he de fer, però ell no em respon, no em diu res”. Es tracta de l'antiga queixa de Job: «Jo t'imploro, Déu meu, i no em respons! Estic davant teu, tu veus el que em passa» (*Jb* 30, 20). És fàcil llavors que aparegui el desconcert: “Sempre he sentit dir que l'oració és diàleg, però a mi Déu no em diu res. Per què? Si, com diuen, a la resta de persones Déu els parla... per què a mi no? Què estic fent malament?”. Són els dubtes de l'home que prega que, en alguns moments, es poden convertir en una temptació contra l'esperança: “Si Déu

no em respon, per què haig de resar?”. O, fins i tot si aquest silenci s’interpreta com una absència, en una temptació contra la fe: “Si Déu no em parla, llavors no hi és”.

Què es pot dir davant d’això? En primer lloc, que negar l’existència de Déu a causa del seu silenci aparent no és una cosa lògica. Déu pot triar callar, pels motius que siguin, i això no afegeix res a la seva existència o no existència, ni al seu amor per nosaltres. La fe en Déu —i en la seva bondat— està per damunt de tot. En qualsevol cas, pot ser una ocasió per implorar amb el salmista, plens de fe i confiança: «Déu meu, no et quedis en silenci, sense dir res, impassible.» (Sl 83, 2).

Tampoc no hem de dubtar de la nostra capacitat d’escoltar Déu. Hi ha *ressorts* a l’interior de l’home que, amb l’ajuda de la gràcia, li permeten escoltar el llenguatge de Déu, per

més que aquesta capacitat estigui enfosquida pel pecat original i pels pecats d'un mateix. El primer capítol del Catecisme de l'Església Catòlica comença precisament amb aquesta afirmació: “L'home és capaç de Déu”. Sant Joan Pau II ho explicava així: “L'home, com diu la tradició del pensament cristià, és *capax Dei*: capaç de conèixer Déu i d'acollir el do de si mateix que ell li fa. En efecte, creat a imatge i semblança de Déu, està capacitat per viure una relació personal amb ell”;^[2] una relació personal que pren la forma d'un diàleg format per paraules i gestos. ^[3] I, de vegades, només per gestos, com passa també en l'amor humà.

Així, per exemple, de la mateixa manera que entre dues persones un encreuament de mirades pot constituir un diàleg silenciós —hi ha mirades que parlen—, la conversa confiada de l'home amb Déu pot prendre també aquesta forma: la

d'«un mirar Déu i sentir-se mirat per Ell. Com aquella mirada de Jesús a Joan, que va decidir per sempre el rumb de la vida del deixeble».[4] Diu el Catecisme que «la contemplació és mirada de fe»[5] i, moltes vegades, una mirada pot ser més valuosa i estar més carregada de contingut, d'amor i de llum per a les nostres vides, que una llarga successió de paraules. Sant Josepmaria, precisament parlant de l'alegria que genera una vida contemplativa, afirmava que «l'ànima es posa a cantar un altre cop amb un càntic nou, perquè se sap també esguardada amorosament per Déu, tothora».[6] Sentir aquesta mirada, i no només saber-se mirats, és un do que podem implorar amb humilitat, com «captaires de Déu».[7]

Mai no va parlar així cap home

Santa Teresa de Calcuta deia que «en l'oració vocal parlem a Déu; en la

mental, ell ens parla a nosaltres; es vessa sobre nostre».[8] Es tracta d'una manera d'explicar el que és inefable: Déu ens parla *vessant-se* sobre nostre. I és que, en realitat, l'oració té molt de misteri. Aquesta *trobada misteriosa* entre Déu i la persona que prega té lloc de moltes maneres, però algunes no són evidents a primera vista, totalment comprensibles, o fàcilment constatables. El mateix *Catecisme de l'Església* ens ho adverteix: «Ens hem d'encarar a mentalitats d'“aquest món”; ens envaeixen si no vigilem bé. Per exemple: només seria veritat el que és verificat per la raó i la ciència (ara bé, pregar és un misteri que sobrepasa la nostra consciència i el nostre inconscient).»[9] Com Joan Baptista, moltes vegades anhelem una evidència que no sempre és possible en el terreny del que és sobrenatural.

La manera en què Déu parla a l'ànima ens excedeix, no ho podem comprendre del tot: «No puc abastar un saber tan admirable; és tan elevat que no el puc entendre» (Sl 139, 6).

En efecte, el nostre alfabet no és l'alfabet de Déu, el nostre idioma no és el seu idioma, les nostres paraules no són les seves paraules. Quan Déu parla no necessita fer vibrar cordes vocals, i on se l'escolta no és a l'oïda, sinó al punt més recòndit i misteriós del nostre ésser, que de vegades anomenem cor i d'altres, consciència.[10] Déu parla amb la realitat que ell és i a la realitat que nosaltres som, de la mateixa manera que una estrella no es relaciona amb cap altra estrella amb paraules, sinó amb la força de la gravetat. Déu no necessita parlar-nos amb paraules — tot i que també ho pot fer—; en té prou amb les seves obres i amb l'acció secreta de l'Esperit Sant en les nostres ànimes, movent el nostre cor, inclinant la nostra sensibilitat o

il·luminant la nostra ment per atreure'ns dolçament cap a ell. Pot ser que, en un primer moment, no en siguem ni tan sols conscients, però el pas del temps ens ajudarà a distingir aquests efectes seus en nosaltres: potser ens haurem fet més pacients, o més comprensius, o treballarem millor, o valorarem més l'amistat... en definitiva, estimarem Déu cada vegada més.

Per això, en parlar de l'oració, el *Catecisme de l'Església* assenyala que «la transformació del cor que prega és la primera resposta a la nostra petició».[11] Una transformació generalment lenta i gradual, de vegades imperceptible, però totalment certa, que hem d'aprendre a reconèixer i agrair. Així ho feia sant Josepmaria el 7 d'agost del 1931: «Avui aquesta diòcesi celebra la festa de la Transfiguració de Nostre Senyor Jesucrist. —En encomanar les meves intencions en la Santa Missa,

em vaig adonar del canvi interior que Déu ha fet en mi durant aquests anys de residència a l'exCort... I això, malgrat jo mateix: sense la meva cooperació, puc dir. Crec que vaig renovar el propòsit de dirigir tota la meva vida al compliment de la Voluntat divina».[12] Aquest *canvi interior*, reconegut en l'oració, és una manera en què parla Déu... i quina manera! Llavors s'entén allò que els agutzils del Temple van dir de Jesús: «Mai no va parlar així cap home» (Jn 7, 46). Déu parla com ningú més ho pot fer: canviant el cor.

La paraula de Déu és eficaç (cf. *Hb* 4, 12), ens canvia, la seva acció en l'ànima ens supera. Així ho diu el mateix Jahvè per boca d'Isaïes: «Estan tan lluny els meus camins dels vostres, les vostres intencions de les meves, com el cel és lluny de la terra. Tal com la pluja i la neu cauen del cel i no hi tornen, sinó que amaren la terra i la fecunden, i la fan

germinar fins que dona llavor als sembradors i pa per a aliment, així serà la paraula que surt dels meus llavis: no tornarà a mi infecunda. Realitzarà el que jo volia» (Is 55, 9-11). Aquesta eficàcia misteriosa també ens convida a la humilitat, que “és la disposició per rebre gratuïtament el do de la pregària”, [13] perquè ens ajuda a confiar i obrir-nos a l’acció de Déu.

La tremenda llibertat de Déu

Déu parla quan vol. No podem posar rails a l’Esperit Sant. No és a les nostres mans dirigir la seva acció en les nostres ànimes. En una ocasió, sant Josepmaria assenyalava que Jesucrist, present a Sagrari, «és un Senyor que parla quan vol, quan un menys ho espera, i diu coses concretes. Després calla, perquè vol la resposta de la nostra fe i de la nostra lleialtat».[14] En efecte, *s’entra en pregària* no per la porta del

sentiment —veure, escoltar, sentir—, sinó «per la porta estreta de la fe», [15] manifestada en la cura i la perseverança que posem en les nostres estones d'oració; tot i que de vegades no ho vegem immediatament, aquestes sempre tenen fruit.

Així li va passar també moltes vegades al fundador de l'Opus Dei; per exemple, el 16 d'octubre del 1931, segons ens ho relata ell mateix: «Vaig voler fer oració, després de la Missa, en la quietud de la meva església. No ho vaig aconseguir. A Atocha, vaig comprar un diari (l'ABC) i vaig agafar el tramvia. A aquestes hores, en escriure això, només he pogut llegir un paràgraf del diari. Vaig sentir afluir l'oració d'afectes, copiosa i ardent. Així vaig estar al tramvia i fins a casa meva».[16] Sant Josepmaria intenta, aparentment sense èxit, fer l'oració en un lloc recollit. Tanmateix, pocs minuts

després, en la bullícia d'un tramvia ple de gent, en començar a llegir les notícies del dia, és atret per la gràcia de Déu i té «l'oració més pujada» que havia tingut mai, segons les seves paraules.

Molts altres sants han estat testimonis d'aquesta llibertat de Déu per parlar a l'ànima quan vol. Santa Teresa de Jesús, per exemple, ho explicava amb la imatge de la llenya i el foc. Moltes vegades li havia passat que, malgrat posar-hi tot el seu esforç —la llenya—, finalment l'oració —el foc— no brollava. Escriu: “Em reia de mi i m'agradava veure la baixesa d'una ànima quan Déu no hi està sempre obrant. (...) Tot i que hi posa llenya i fa tot el que pot per part seva, no fa cremar el foc del seu amor. (...) Llavors una ànima, encara que es trenqui el cap en bufar i concertar els troncs, sembla que tot ho ofega més. Crec que el millor és que es rendeixi del tot, perquè no pot

res per si sola”,[17] ja que Déu parla quan vol.

Però, ahora, Déu ens ha parlat moltes vegades; és més, no deixa mai de parlar-nos. En certa manera, aprendre a pregar és aprendre a reconèixer la *veu* de Déu en les seves obres, com el mateix Jesús va fer veure a sant Joan Baptista. L'Esperit Sant no deixa d'actuar al nostre interior, per això sant Pau podia recordar als Corintis que «ningú no pot dir: “Jesús és el Senyor”, si no el mou l'Esperit Sant»(1 Co 12, 3). Això ens omple de pau. Qui perd això de vista, pot caure fàcilment en la desesperança: «Els qui busquen Déu per la pregària es desanimen aviat perquè ignoren que la pregària també ve de l'Esperit Sant i no pas d'ells sols».[18] Per no desanimar-nos mai en l'oració, cal tenir una gran confiança en l'Esperit Sant i en el seu actuar multiforme i misteriós en les nostres ànimes: «Amb el Regne de

Déu passa com quan un home sembra la llavor a la terra: tant si dorm com si està despert, de nit i de dia, la llavor germina i creix, sense que ell sàpiga com» (Mc 4, 26).

José Brage

[1] Cf. Flavio Josefo, *Antigüedades judías*, 18, 5, 2.

[2] Sant Joan Pau II, *Audiència General*, 26.VIII.1998.

[3] Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 2567.

[4] Sant Josepmaria, apunts agafats en una meditació el 9.I.1959; a: *Mientras nos hablaba en el camino*, p. 98.

[5] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 2715.

- [6] Sant Josepmaria, homilia “Hacia la santidad”, *Amics de Déu*, núm. 307.
- [7] Cf. Sant Agustí, *Sermón* 56, 6, 9.
- [8] Santa Teresa de Calcuta, *El amor más grande*, Urano, Barcelona 2012, p. 23.
- [9] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 2727.
- [10] «La consciència és el nucli secretíssim i el sagrari de l'home, on es troba tot sol amb Déu, la veu del qual ressona en la seva intimitat (*Gaudium et spes* núm. 16)»
Catecisme de l'Església Catòlica, núm. 1776.
- [11] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 2739.
- [12] Sant Josepmaria, *Apunts íntims*, núm. 217, a: Andrés Vázquez de Prada, *El Fundador del Opus Dei*, Rialp, Madrid, 1997, tom I, p. 380-381.

[13] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 2559.

[14] Sant Josepmaria, apunts agafats
en una reunió familiar el 18.VI.1972.

[15] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 2656.

[16] Sant Josepmaria, *Apunts íntims*,
núm. 334. a: Andrés Vázquez de
Prada, *El Fundador del Opus Dei*, vol.
I, p. 389.

[17] Santa Teresa de Jesús, *Llibre de
la Vida*, Monte Carmelo, Burgos,
1977, cap. XXVII.

[18] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 2726.

coneixer-te-v-com-ens-parla-deu/
(05/04/2025)